

Cristian Lavrenčič

ŠTUDENTOM PRIJAZNA VEDA

O bičajno se v študentskih oziroma dijaških krogih širijo precej negativna mnenja o zgodovinskem odkrivanju. Obširne knjige, številne letnice, številna imena bitk, kraljev, mirovnih pogodb, papežev ustvarjajo v mladih veliko predsodkov, ki jih celo psihološko ovirajo pri učenju zgodovine. Kdor ne ljubi matematike, večkrat ne ljubi niti zgodovine, kajti pravkar omenjeni vedi sta v bližnjem sorodstvu, čeprav na prvi pogled to zglada skoraj nemogoče. Posamezni pretekli dogodki in spremembe si kakor števila urejeno sledijo, se uvrščajo, se dopolnjujejo in končno povezujejo v ciklične celote, v krožne procese, ki se matematično in pomensko primerjajo in nadgrajujejo s številnimi drugimi raznozvrstnimi nivoji. Ta matematična osnova zgodovine večkrat preobremenjuje ali celo kvarji študentovo povezavo oziroma stik s tem predmetom. V primeru, da bi se zgodovina navzven prikazovala kot enostavna logična pravljica, bi med mladimi pritegnila več pozornosti in zanimanja. Na srečo zgodovinarjev zgodovina ni enostavna pripovedka, ki jo bereš otrokom, da sladko zaspijo; ta je namreč nedopolnjen, večkrat brezpomenski mozaik, ki zahteva vsak dan novo obliko, nov pomen, svežo diahronično podobo. Profesorji bi morali mladim nekoliko pogosteje prikazovati ta skrivnost in živ obraz zgodovine, ki večkrat ostaja skrit zaradi vzgojiteljevega strahu, da učencu ustvari zmedo. Na tak način postane naša dinamična zgodovina staro berilo, ki ga mora vsakdo prebirati in se ga učiti na pamet. Samostojno raziskovanje zgodovine bi lahko radikalno povečalo interes do te vede. Večje zanimanje

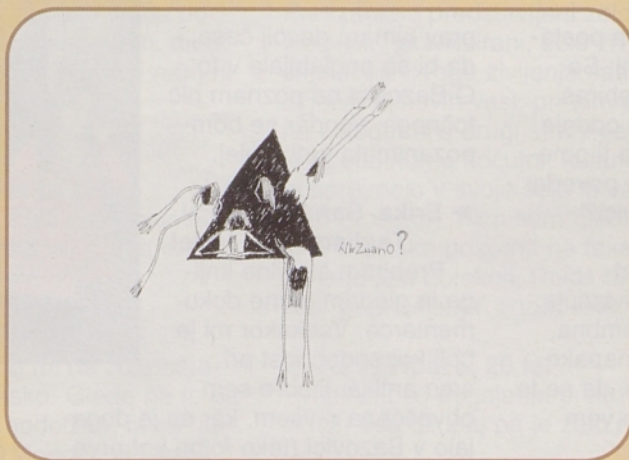
do tega predmeta se v študentu pojavi samo takrat, ko pride do spoznanja, da ima vsak aktualni dogodek določeno zgodovinsko ozadje, določeno povezavo s preteklostjo, kasneje pa gotovo odkrije, da če dobro poznamo zgodovino, lahko bolje razumemo sodobno dogajanje. Na primer: ko mladi raziskovalci slučajno odkrijejo zanimivo navado ali običaj, se takoj navdušijo za vse zgodovinske podatke, ki se skrivajo v ozadju. Po odkritju te novosti se hitro pričnejo enostavne raziskave, spraševanje staršev, dedkov, babic in profesorjev. Mnogokrat občutimo, da je to nagonsko poizvedovanje, to neutrudljivo raziskovanje človeku skoraj prirojeno.

Prepričan sem, da je vsakdo naravno nagnjen k raziskovanju lastne in skupne preteklosti. Problem nastane takrat, ko se ta naravna težnja razvija in zahteva vedno nove zunanje spodbude, usmeritve in popravke. Profesor zgodovine igra na vseh šolskih stopnjah zelo odgovorno vlogo pri gojenju ljubezni do zgodovine; dolžan je namreč vsakemu posredovati vse potrebne pripomočke in čimveč različnih in

primernih zgodovinskih vidikov. Cvetovi zgodnje ljubezni do zgodovine bodo na višji in nižji srednji šoli začeli cveteti samo, če je otrok deležen pozitivnega odnosa do te vede v zgodnjem osnovnošolskem obdobju. V nasprotnem primeru se bo v mladostniku razvilo mnenje, da je ta nesrečni predmet suhoparen, ničvreden in nesmiseln.

Jaz bi vse mlade spodbujal k učenju in odkrivanju zgodovine, kajti tako lahko odkrijemo smernice za bodočnost in preprečimo ponovitev vseh napak v človeški zgodovini.

Cristian Lavrenčič

Matteo Richiardi: Neznano? (druga nagrada na likovnem natečaju Mosp-Skk 2004)

(NE)POZNAVANJE ZGODOVINE

Koliko so študentom na tržaški in ljubljanski univerzi znani zgodovinski

V preteklih tednih je film *Srce v breznu*, ki ga je predvajala italijanska televizija RAI, malo zatem pa še slovenska nacionalka, dvignil veliko prahu.

Polemik ni in ni bilo konca, proti enostranskemu prikazovanju obdobja med vojno in takoj po njej so se dvignila partizanska združenja, primorski Slovenci z obeh strani meje, krožki in združenja.

Zanimalo nas je, kaj o tem argumentu mislijo (če ga sploh poznajo) mladi iz matične Slovenije in italijanski študenti tržaške univerze.

Rezultati res niso spodbudni, nasprotno! Še enkrat smo dobili dokaz (če smo ga sploh potrebovali!), da Italijani o naši stvarnosti, o umoru

naših Bazoviških junakov ne vedo - razen redkih izjem - ničesar.

Veliko bolj boleče je dejstvo, da z zgodovino nas Slovencev, ki smo po prvi svetovni vojni prišli pod italijansko oblast, niso prav nič seznanjeni niti naši rojaki v matični domovini. Šolski sistem v Sloveniji bi morali prav gotovo postaviti na zatožno klop, saj je po mojem mnenju nujno, da vsak Slovenec pozna celotno zgodovino svojega naroda in da za "matične študente" zamejstvo ni le kraj, v katerega hodiš po poceni nakupe in kjer ti v trgovini morda nekdo tudi odgovori in postreže v tvojem jeziku.

Ambrož Peterlin

BAZOVICA??...

Sošolcem z univerze sem postavila naslednji sklop vprašanj: Se zanimaš za zgodovino? Prebiraš knjige, gledaš zgodovinske oddaje ipd... Na kaj se spomniš, če ti omenim Bazovico? Bi mi znal/a povedati, kaj se je zgodilo v Bazovici?

► Chiara, Codroipo, 19 let

Ne, zgodovina me ne privlačuje; vem pa, da je ta zelo pomembna, saj bi se iz nje morali učiti napake prednikov in tako preprečiti, da se te ponovijo. Ne, o Bazovici ne vem ničesar!

► Gina, Pordenon, 19 let

Zgodovina me posebno ne zanima, kar dolgočasna je. Bazovica??

► Sara, Portogruaro, 21 let

Zgodovina je zame prava strast, ki se je rodila že v šolskih klopeh. Posebno me privlačuje obdobje faraonov in piramid in o njih prebiram obilo knjig. Bazovico poznam bolj malo, mislim, da sem slišala za njeno ime med TV dnevnikom, če se ne motim je bilo v zvezi s fojbami.

► Alice, Codroipo, 20 let

Zgodovina me zelo zanima, če-

prav nimam dovolj časa, da bi se poglobljala v to. O Bazovici ne poznam nič točnega, vendar se bom pozanimala tudi o njej.

► Erika, San Michele al Tagliamento, 18 let

Prebiram številne knjige in gledam razne dokumentarce. Vsekakor mi je bolj kot sodobnost pri srcu antika. Dobro sem obveščena o vsem, kar se je dogajalo v Bazovici (tako fojbe kot prve žrtve fašizma), saj smo se na višji srednji šoli o tem velikokrat pogovarjali, debatirali in pripravili raziskave na to temo.

► Ignazio, Vittorio Veneto, 24 let

Ja. Zanimam se bolj malo, včasih sledim kakšni televizijski oddaji. Vem, da so v tem kraju fojbe, česa podrobnejšega pa ne vem.

► Valentina, Tržič, 22 let

Večkrat sledim zgodovinskim dokumentarcem, v prostem času prebiram knjige in se o določenih temah pogovarjam s prijatelji. Bazovica? Zdi se mi, da je mesto.

► Tanja, Požarevac - SČG, 19 let

Posebno se zanimam za antiko in obdobje dveh svetovnih vojn, zato o Bazovici veliko vem in tudi o zločinih v njeni okolici sem že veliko slišala.

► Valeria, Saronno, 19 let

V glavnih obrisih se z njo večkrat ubadam. Glede Bazovice pa poznam le fojbe, vendar sem slišala, da se je tam še kaj drugega zgodilo... menda so med vojno nekoga ustrelili, trenutno sem malenkost zmedena...

► Francesca, Trst, 19 let

Bolj me zanima razvoj človeštva, sociološki pogled družbe... Bazovica?? Osmica!!

Jasna Košuta

IN ZGODOVINSKI REVIZIONIZEM

dogodki, ki so se med vojno in po njej odvijali na Primorskem in v Istri*

MED FILMOM IN ZGODOVINSKIM SPOMINOM

Verjetno ste že vsi slišali za film *Srce v breznu*. V zadnjih tednih je veliko televizijskih oddaj govorilo o tem filmu in o problematiki fojb. Ker me je zanimalo, kaj o tem mislijo moji sovrstniki v Sloveniji, sem izvedla kratko anketo med študenti Univerze v Ljubljani. Preden napišem, kaj so mi rekli, pa moram povedati, da mi je kar pet oseb, ki sem jim postavila to vprašanje, odgovorilo, da filma ni videlo in da o tej problematiki ne ve ničesar. Ostali pa so rade volje izrazili svoje mnenje.

► Vesna, Medvode, 20 let

Filma si nisem ogledala, ker se ne bi rada "brez veze" sekirala. Videla pa sem več filmov s partizansko tematiko. Zdelo bi se mi pošteno, da bi v Italiji predvajali kakšen podoben slovenski film (npr. Kaplan Martin Čeder-mac, Na svoji zemlji, Dolina miru ...), da bi prikazali našo stran. Ne strinjam se s tem, da ni naša vlada dovolj ostra do tega. Zdi se mi, da je problem v tem, da bi predvajali film še z druge strani. Pravzaprav tudi nam ni resnica čisto pojasnjena.

► Simona, Velenje, 25 let

Kar je bilo, je bilo. Ljudje naj se raje ukvarjajo z aktualnimi problemi, ne s tistimi, ki so bili v preteklosti. To je le pogrevanje zgodovine in bolečine, ki je s to povezana. Filma vsekakor nisem videla.

► Urška, Tolmin, 19 let

Filma sicer nisem videla, vendar se mi ne zdi pošteno, da je zgodba prikazana enostransko. Glede na to da v vojni italijanska stran ni bila ravno nedolžna, bi se lahko izognila poudarjanju tujih grehov. Mogoče bi morali posneti film o tem, kaj je počenjal Mussolini.

► Špela, Slovenj Gradec, 20 let

Filma si sicer še nisem ogledala, a si ga gotovo še bom, ker me res zanima, o čem se tako "kregajo". Dejstvo je, da so se povojni poboji tako vojakov kot civilistov dogajali tako na partizanski (slovenski, jugoslovanski) strani kot na italijanski. Prav tako obstaja veliko število partizanskih filmov, kjer so okupatorji prikaza-

ni enostransko le kot pobijalci, partizani pa le kot nedolžni branitelji domov. Resnica ni črno-bela, ampak velika paleta različnih odtenkov sivine. Zgodovine in vojnih grozot ne smemo pozabiti, naj bodo opozorilo zanamcem, vendar ne na račun aktualnih političnih dogajanj, s katerimi si politiki pridobivajo plus in minus točke. Na tak način t. i. sprava ne bo nikoli dosežena.

► Ana, Bled, 20 let

Filma nisem videla. Mislim pa, da so partizani delali iste svinjarije kot Italijani, zato jih je brez smisla pove-licevati.

► Janja, Idrija, 21 let

Ne moremo se sprenevedati, ker se je to dogajalo. Način, kako to v filmu prikažejo, pa je nezgodovinski. Partizani so predstavljeni zelo enostransko, kot najhujši zločinci, necivilizirani, celo živali. Zdi se, da je celoten smisel njihovega življenja samo pobijanje Italijanov, požiganje njihovih vasi; pri tem pa se ne ozirajo na nič in na nikogar. Po drugi strani pa so Italijani predstavljeni kot popolnoma sočutni, kulturno zelo odprti (navsezadnje sprejmejo v svoje šole in vaško življenje nasploh vse, celo Slovane). Film sem gledala skupaj z neko kolegico, ki ni bila tako pozorna na take podrobnosti in je rekla, da se je je film dotaknil. Rekla bi torej, da ima ta film, kar se tiče "popravljanja" zgodovine, veliko možnosti za uspeh.

► Jurij, Vipava, 20 let

Italijani so dogajanje prikazali tako, kot so ga sami videli. Vse skupaj pa je zelo napihnjeno.

► Polona, Ptuj, 20 let

Italijani so problematiko prikazali iz svojega vidika.

Prikažejo samo, kako so Slovenci kruti. Dobro bi bilo, da bi tudi Slovenci naredili podoben film.

► Mitja, Moravče, 20 let

Filma nisem videl. Glede problematike fojb pa mislim, da je to zamolčan del slovenske zgodovine, ki jo pre malo poznamo. Zato bi bilo bolje, da ne bi govorili o tem, ne da bi poznali podatkov. Slovenska vlada pa pri vsem tem ne reagira, ker se boji Italije zaradi njene velikosti in moči.

ZGODOVINE NI TREBA JE OSVOJITI PRAVO

Je zgodovina res učiteljica življenja? Morda res, a kaj ko zgodovino tako slabo poznamo. Mladi se zgodovine učijo v šoli. Je to dovolj? Kočljivo področje, ki ga politika in mediji radi zlorablja. Kdo je za to kriv in zakaj se to dogaja? Na ta vprašanja nam je svoj pogled ponudil tržaški zgodovinar Gorazd Bajc.

► **Gorazd, kakšen je nivo poznavanja (polpretekle) zgodovine danes med mladimi?**

Nivo poznavanja zgodovine (ne samo polpretekle, isto velja tudi za starejša obdobja) je, po mojem mnenju, večkrat pomanjkljiv, vendar ne glede na starostne generacije. Pri mlajših je po svoje veliko odvisno od tega, koliko se zgodovine učijo v šoli, in od ambien- ta. Starejše generacije imajo vsaj praviloma svoje spomine, ki so tesno vezani na polprete- klo zgodovino. Ti spomini so večkrat subjektivni (čeprav so

vsi iskreni zgodovinski spomini vredni velikega spoštovanja).

Pomanjkljivo znanje pa ni največji problem. Bolj proble- matično je pomanjkanje prave- ga kritičnega pristopa do zgo- dovine. Zgodovine se lahko vsakdo nauči, težje pa je osvo- jiti pravo zgodovinsko razmiš- ljanje. Zgodovino namreč moramo, če jo želimo pravilno doumeti (in se od tega kaj naučiti, npr. za našo prihod- nost), upoštevati takšno, ka- kršna je bila, in ne tako, kot si sami želimo, da bi bila. Zgo- dovine ne moremo na noben način spremeniti, polepšati ipd.

Če se z njo ukvarjamo, mora- mo sprejeti vse njene plati; temne in svetle. Tega pa se marsikdo ne drži in jemlje iz zgodovine samo to, kar mu trenutno prija. Pravi odnos do zgodovine imamo le tedaj, ko smo celostno pripravljene spre- jeti njeno vsebino. Vem, da je to zelo težko ali (za nekatere) celo nemogoče, sem pa pre- pričan, da je treba vsaj maksimi- malno težiti k idealu neobrem- njenega soočanja s prete- klostjo. Samo tedaj, ko bomo zvesti takemu idealu, bomo imeli največ možnosti, da bo- mo čim bolj objektivni. To je kot v šoli: samo če se boš učil za desetko, boš imel možnost dobiti najvišjo oceno. Pravi zgodovinar mora nenazadnje tudi sprejemati novosti, ki so sad novih dognanj na podlagi znanstvenega raziskovanja.

ZGODOVINAR Z RAZISKOVALNO ŽILICO

Gorazd Bajc je zgodovinar, rojen v Trstu pred triintridesetimi leti. Po- tem ko je opravil maturo na znanstvenem liceju v Trstu, se je vpisal na Filozofsko fakulteto Univerze v Trstu, na Oddelek za tuje jezike, kasneje pa se je prepisal na zgodovinski oddelek. Diplomiral je leta 1997 pod mentorstvom prof. dr. Jožeta Pirjevca na temo "Politika ljubljanskih ob- lasti do slovenske opozicije v Trstu, 1945-1948". Njegovo raziskovalno delo je v precejšnji meri potekalo v ljubljanskih arhivih.

Po diplomi je Gorazd Bajc vpisal podiplomski študij (magisterij) na Filozofski fakulteti v Ljubljani - Oddelek za zgodovino. Pod vodstvom prof. dr. Dušana Necaka je raziskoval arhivsko gradivo tajnih in obve- ščevalnih služb med drugo svetovno vojno v ljubljanskih, pa tudi lon- donskih arhivih (Public record office). Magistriral je leta 2001 z delom "Protiokupatorsko delovanje slovenskih primorskih narodnjakov 1941-1945". Nadaljnje raziskovanje je Gorazd Bajc usmeril v temo "Italijanska politika do vprašanja pripadnosti Primorske v luči britanskih obveščevalnih virov v času druge svetovne vojne". To je postala tudi njegova doktorska disertacija. Medtem je objavil tudi nekaj razprav, člankov ter samostojno delo "Zapletena razmerja, Ivan Marija Čok v mreži primor- ske usode". Sodeloval je pri sestavi knjižice "Po pravici povedano, Pravno-zgodovinski priročnik za slovenščino v Italiji".

Njegovo zadnje delo je ureditev študije "Na oni strani meje: Sloven- ska manjšina v Italiji in njen pravni pregled 1866 - 2004", ki je izšla pred nedavnim.

► **Je mogoče to vprašanje posplošiti na celotno mla- dinsko populacijo?**

Nobeno posploševanje pri nobeni zadevi ni mogoče. Ne- kateri izstopajo s svojim zna- njem in razmišljanjem in tega smo lahko veseli.

► **Kolikšno je pravzaprav po tvojih izkušnjah med mladi- mi zanimanje, da bi si ustva- rili čim jasnejšo sliko o predvojnih, medvojnih in povojnih dogodkih?**

Najprej bi rekel, da pri ve- čini zanimanje za zgodovino odločilno pogojujejo zunanji faktorji, kot je npr. politika (ne samo ozka strankarska politi-

DOVOLJ POZNATI, ZGODOVINSKO RAZMIŠLJANJE

ka), ki se veliko ukvarja s preteklostjo. Ker so zgodovina in debate ter polemike o zgodovini tolikšne, je zanimanje pri mladini sorazmerno veliko. Na žalost prevladujejo vsiljena mnenja/razlage in na pol resnice, ker objektivno zgodovinopisje se zelo težko kosa z mediji, ki obvladujejo sceno. Tako smo priča paradoksu, ko je po eni strani mladim načrtno vsiljeno pretirano zanimanje za določena zgodovinska obdobja (kar pomeni, da se krivično zanemarjajo druga prav tako pomembna obdobja), po drugi strani pa jim je prevečkrat servirana popačena razlaga o preteklosti. Verjamem pa, da imajo tudi mladi dovolj kritičnega duha in da se vsakič ne zadovoljijo. Odločilno vlogo morajo v tem primeru prevzeti resni zgodovinarji, ki morajo razložiti zadeve na razumljiv način. Glede tega je treba priznati, da zgodovinska znanost zaostaja. Ni še našla dovolj učinkovitega načina širše predstavitve svojih izsledkov.

Moje izkušnje kažejo na to, da je zanimanja veliko. Še povečuje se, v primerih ko je razlaga

poenostavljena, ne da bi pri tem prišlo do odstopanja od zgodovinske resnice. Menim, da se da mladim razložiti tudi najbolj komplicirane zadeve. Ne smemo jih podcenjevati, le približati se jim je treba na njim dostopen način!

➤ **So po tvojem mnenju danes pogoji, da se o spornih dogodkih ustvari racionalna zgodovinska slika, res še tako nemogoči?**

Med zgodovinarji samimi načelno ne vidim nepremostljivih ovir, na žalost bo dnevna politika še dalje izrabljala preteklost in pogojevala marsikaj.

➤ **Koliko časa mora po tvojem mnenju še preteči zato, da se poročilo mešane slovensko-italijanske komisije kot zgodovinski dokument lahko uveljavi in prizna na obeh straneh meje? Je mogoče sploh napovedovati, kdaj bodo ti časi zreli?**

Napovedati lahko sledijo velika razočaranja... Vsebina skupnega poročila (kakih 30 strani) bi morala biti veliko bolj razširjena. K temu lahko pripomore mladim primernejše "deskanje" po internetu, saj je vsebina v več jezikih na svetovnem spletu (www.kozina.com/premik). Okoli poročila bi bila vsekakor pomembnejša diskusija, ker ni nujno, da se ob njem vsi popolnoma strinjamo. Treba ga je upoštevati kot štartno točko za umirjen in konstruktiven dialog. Kdor se z vsebino ne strinja, mora seveda dokumentirano zagovarjati protargumente.

➤ **Kako ocenjuješ propagandni učinek filma "Srce v breznu" na italijanske gledalce (npr: nekateri študenti so se na rimski univerzi odpovedali študiju hrvaščine, potem ko so si ogledali film)?**

Glede na zelo visoko število gledalcev, kakih 10 milijonov ljudi, sta film in z njim popolnoma izkrivljena in nezgodovinska vsakovrstna propaganda zadeli v črno. Navedeni primer je zelo zgovoren in po svoje zaskrbljujoč, je pa tudi dokaz izjemne ignorance. Po tej logiki (povrhu vsega na podlagi gledanja ▶▶

Na slikah:
Gorazd Bajc na dveh predstavvah v Društvu slovenskih izobražencev.
Spodaj: studija Na oni strani meje, ki je izšla pred kratkim.

« lažnega filma in ostale propagande) bi se morali odpovedati študiju npr. nemščine, japonščine, pa tudi angleščine, da o italijanščini niti ne govorimo...

➤ **Kakšna pa je po tvojem mnenju situacija v Sloveniji, ko govorimo o poznavanju napak in krivd, ki jih nosi revolucija?**

Najprej bi bilo primerno razložiti pojem revolucije, kaj pravzaprav pomeni, ko govorimo o njenih krivdah in napakah, vendar omejenost intervjuja tega ne dopušča. Poznavanje problematike je, po mojem mnenju, nezadostno kot sicer nepoznavanje ostale zgodovine.

➤ **Televizijsko prikazovanje zgodovine je pogosto zelo populistično. Kakšno odgovornost nosijo za to mediji?**

Skoraj popolno.

➤ **Kot mlad zgodovinar, kateri je po tvojem mnenju recept, da se zgodovina kot "objektivna" znanost približa mladim?**

Dovoli mi, da najprej izrazim svoje nasprotovanje oznakam, kot so mladi zgodovinar ipd.

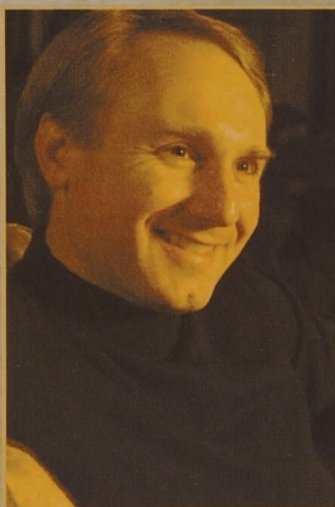
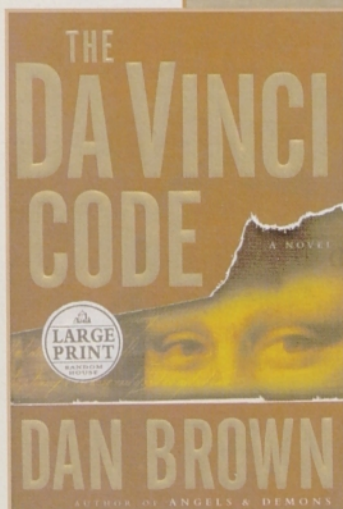
Na vprašanje sem deloma že odgovoril. Svetujem tudi, da mlade najprej spodbujamo z vsebinami, ki so vezane na vsakdanje življenje: npr. raziskovanje družinskih oz. rodbinskih dreves (genealogija) in seznanjanje z dejavnostmi lastnih prednikov. Ko bi posameznik npr. spoznal, da je na začetku 20. stoletja v njegovi rodbini nekdo opravljal odvetniški poklic, bi ga morda zanimalo, kako si je takrat družina privoščila plačevanje študija otrokom, kje se je prednik šolal. Položaj posameznika oz. družine bi nato lahko primerjal s tedanjimi splošnimi načini življenja in šolanja. Ugotavljal bi, kdo in zakaj je bil premožen. Zanimiv primer bi bil tudi raziskovanje prednikov, ki so v oddaljenih deželah služili vojaški rok. Takoj bi se vzpostavila povezava s tedanjimi vojnami, njihovimi vzroki in posledicami.

No, pravega recepta pa ni, ker bi v tem primeru bolje živeli.

Andrej Černic

Razmišljanje ob svetovni uspešnici Da Vincijeva šifra

NEZNANE LEONARDOVE SKRIVNOSTI

Vse se začne v Parizu, v Louvru. Jacques Sauniere preživlja zadnje trenutke svojega življenja. Skrivnost, ki jo hrani, je pomembnejša od smrti. Morilec ne sme zvedeti zanjo, hkrati pa skrivnost ne sme iti v pozabo. Trem osebam, ki so pred njim vedele, kako priti do skrivnosti, je ubijalec še isto noč prerezal vrat. Sauniere, s

kroglo v trebuhu, izda svojemu morilcu napačna navodila. Ko le-ta odide in ga zapusti v trpljenju zadnjih minut življenja, si Jacques izmisli šifrirano sporočilo. S "flomastrom na filigran" zapiše nekaj stavkov, ki jih bosta začela vnukinja Sophie in Robert Langdon, največji izvedenec v simboliki na svetu, interpretirati. Prišel se bo tako pravi lov na zaklad. Pričela se bodo iskanja, pričele se bodo zahrbtnosti, pričela se bodo presenečenja.

Dan Brown nam mojstrsko postopoma izdaja informa- ➤

Victor Débussy. Vsekakor se prvotna preprosta ideja - iskanje nekega predmeta - bistveno komplicira, ko nam avtor daje postopoma več in več podatkov o uporabljenih simbolih. Dotakne se tudi delikatne teme: odnosa med krščanstvom in zgodovino in mogočo manipulacijo podat-

« cije, ki sestavljajo celoten načrt knjige. Najprej nam razkrije le nekaj detajlov, nato nam naniza podatke o ozadju in nekaterih osebah, ki pa ne pripomorejo k temu, da se nam slika takoj zjasni. Komaj na koncu vstavi še glavno figuro, ki spremeni celotno umetnino.

Zanimivo je, da se zgodba izteče v komaj enem dnevu. Zdi se skoraj nemogoče, da se toliko reči zgodi v borih 24 urah kot po pravilih klasične tragedije, ampak vsi dogodki so vsekakor kronološko mogoči (drugače kot v Angelih in demonih, drugem Brownovem bestsellerju, kjer se nekateri zapleti preprosto ne morejo zgoditi v tako omejenem času, kot jim ga opredeli avtor).

Okolje je zelo posodobljeno. Čeprav nimamo nobene letnice, ki bi točno določala čas dogajanja, lahko iz raznih podatkov sklepamo, da zgodba poteka v začetku 21. stoletja.

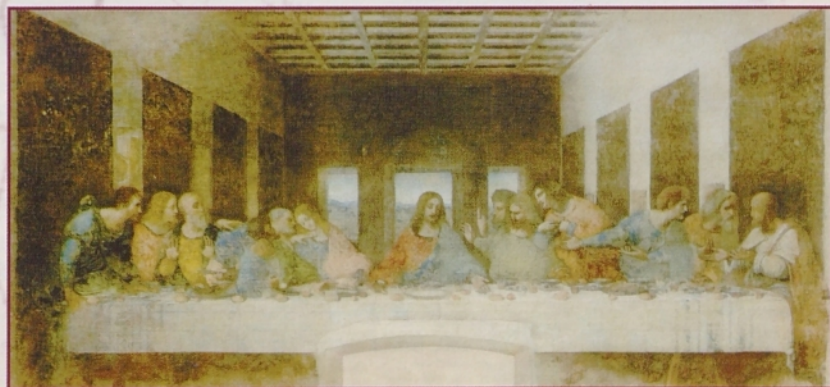
Glavna tema knjige ni izvirna, ampak je bila že na dolgo in široko obravnavana skozi stoletja. Gre namreč za iskanje svetega grala, ki je prispevalo že mnogo idej avtorjem in režiserjem. Dan Brown pa si sveti gral ne zamisli kot standardno čašo, ki je sprejela Kristusovo kri, ampak kot preprosto metaforo za nekaj globljega. To metaforo nam pokaže tudi v nekaterih risbah Leonarda da Vincija, ki naj bi v 15. stoletju imel isto vlogo kot Sauniere, tj. braniti skrivnost svetega grala. Isto vlogo kot Leonardo in Sauniere pa naj bi imele tudi nekatere druge važne osebnosti iz zgodovine, kot npr. Isaac Newton, Victor Hugo ali

kov s strani krščanskih organov skozi stoletja.

Čeprav je precej informacij resničnih in točnih, je tudi veliko teorij, ki si jih je avtor spretno izmislil ali jih nekoliko fantaziozno izpilil na podlagi tez, ki so jih predstavili razni zgodovinarji. Nekatera namigovanja na razne Leonardove umetnine niso točna. Sum, da je npr. v Zadnji večerji ob Petru in Judežu, bodalo, ki ga drži roka, ki ne pripada nobenemu izmed apostolov, je neutemeljen. Če podrobno pogledamo detajl, bomo videli, da čeprav v spačeni in nenaravni poziciji je nož v Petrovi roki.

V knjigi zasledimo mnogo takih primerov. Ne smemo vzeti vsega, kar je zapisano, za čisto resnico. Med branjem knjige pa se je vredno prepustiti avtorjevi tezi. Samo tako bomo lahko vzljubili triler, če pa bomo vsako podrobnost takoj preverili, se bo magičnost knjige izničila in bomo imeli občutek, da beremo le skupek zgodovinsko netočnih stvari. Prav zato pa bo ob koncu branja zanimivo preveriti avtorjeve teze in zvedeti nekaj več o raznih temah, ki bodo ostale še mnogo časa skrivnostne in nejasne.

Simon Gergolet

Tomaž Scarcia

PESEM AVTARKIJE

*Iste matere sinovi,
galebi predmestja;
individualisti
v nebesih in peklu.
Skrajnega Boga
privrženci, raztrganci.
Razblinjeni smo,
razblini se še zadnja zvezda,
še zadnja megla, meglica;
nam nič ne bo ostalo
in ne bomo pustili sledi,
blisk smo, strela,
nevidna mavrica
včasih brezbarvna;
pogumni, žalostni,
naša brezupna himna
neskončno se razširja
v lesketajoči praznini,
v morski globini...
Slišiš odmev? Nemogoče,
šepetajoča skica...*

(Urška Šinigoj, kreda na lepenki)

Urška Šinigoj

ABRAHAMOVO NAROČJE

III.

*Eno je trpljenje
in ena bolečina.
Mračnost je legla na moje srce,
idila se spremenila je v gorje.
Nič več sončnih dni.
Zarja je sedaj zahod,
zahod je noč,
noč Temà...
Tiho je moja dušo objela,
z mrakom jo prežela.
Tonila so čustva vedra v pozabo,
nič mi več, ... turobnost - z mano!*

IV.

*Kje pa si spoznal jih -
Kruto bolečino,
mračnosti globino,
turobnost krvavo,
trpljenje pravo?*

*Mene so kar presenetile:
mi past nastavile,
se njih plena hvalile ...*

Zakaj pa jim uiti ne zmorem?

*Le ti mi lahko odgovor razkriješ,
ti, ki me tako zvesto nadzoruješ,
me venomer opazuješ,
... pa me izpustiš ne,
ti, moj krvnik!*

V.

*Ena je bolest
In razlog si ji Ti ...
Sámo me prepuščaš v obupa globine,
prepade bolečine.*

*Težko je,
težko je brez tebe,
tvoje vedrosti, tvoje luči.*